

7 decembrie 2005

Scrisoare deschisă către senatori

În perioada următoare veți dezbate propunerea legislativă pentru modificarea *Legii statutului aleșilor locali* (393/2004) care vizează stoparea fenomenul migrației politice la nivelul aleșilor locali. Prin introducerea noilor reglementări, primarii, consilierii locali și consilierii județeni care părăsesc partidul pentru care au candidat, ar pierde, în mod automat, mandatul pentru care au fost aleși.

Organizațiile semnatare ale prezentei scrisori consideră că soluția propusă afectează drepturi constituționale fundamentale și are efecte nedemocratice. O problemă internă a partidelor ar fi, în acest mod, rezolvată la nivel legislativ, dar cu prețul sacrificării democrației. Demersul este cu atât mai criticabil cu cât el nu se referă numai la cazurile în care primarul sau consilierul părăsește partidul pe lista căruia a fost ales, din proprie inițiativă, ci și la situațiile în care primarii și consilierii locali sau județeni sunt excluși din partidele pentru care au candidat (ceea ce înseamnă că partidele politice ar urma să aibă dreptul de a revoca primari și consilieri locali și județeni).

Dincolo de faptul că în orice sistem democratic există un principiu unanim acceptat conform căruia cel ales sau numit într-o anumită funcție publică poate fi demis din funcția respectivă numai de către cel care l-a ales/numit (ori partidele politice nu aleg primari sau consilieri, ci doar propun candidați pe care cetățenii îi aleg), o astfel de reglementare ar limita democrația de partid. Prin puterile conferite de această lege, structurile de conducere ale partidelor ar urma să exercite un control politic total asupra membrilor lor care ocupă, la un moment dat, funcții cum ar fi cele de primar, consilier local sau consilier județean. Astfel, partidele politice ar ajunge să fie conduse de adevărate oligarhii, iar caracterul democratic al sistemului politic românesc ar fi pus în discuție. Am mai adăuga la aceste aspecte și faptul că o astfel de soluție este neîntâlnită în Uniunea Europeană.

Acceptând faptul că migrația politică este un fenomen negativ care tinde să devină o caracteristică a sistemului politic românesc și care trebuie combătut, organizațiile semnatare ale acestei scrisori propun, în primul rând, înlăturarea cauzelor acestui fenomen. O parte din ele țin de organizarea și de viața internă a partidelor, altele de raporturile dintre administrația publică locală și administrația centrală sau dintre clasa politică și administrație. Însuși inițiatorul acestei propuneri legislative menționează, în expunerea de motive, faptul că „*migrația politică indică gradul de politizare a administrației publice locale...*”, ori tocmai depolitizarea administrației publice locale ar trebui să constituie obiectivul care, odată atins, ar duce, în mod implicit, la diminuarea fenomenului migrației politice.

În ceea ce privește instrumentele de ordin legislativ care ar putea fi folosite pentru stoparea acestui fenomen, vedem următoarea soluție:

- în cazul primarilor, ar putea fi extinsă lista situațiilor în care poate fi inițiat un referendum local pentru demiterea primarului, prin adăugarea la lista care este deja prevăzută în lege (Legea 215/2001, art.73, alin.2), a cazurilor de părăsire, de către primarul respectiv, a partidului în numele căruia a candidat și a fost ales. În acest fel, membrii comunității vor fi aceia care vor decide dacă primarul trebuie să-și piardă funcția pentru faptul că a părăsit partidul (sau a fost exclus din partid) sau, dimpotrivă, trebuie susținut în continuare;
- în cazul consilierilor locali și județeni,
 - a) ar putea fi introdusă instituția revocării, ceea ce ar presupune că un anumit număr de cetățeni să poată iniția referendum local pentru demiterea consilierului care părăsește partidul, urmând ca respectivul consilier să-și păstreze postul doar dacă numărul de voturi exprimate în favoarea sa la referendumul local este mai mare decât numărul de voturi împotriva

sau

- b) ar putea fi introdusă instituția revocării, dar după schimbarea modului de alegere a consilierilor locali și județeni, prin adoptarea unui sistem de vot bazat pe scrutin uninominal (nu numai pentru a combate migrația politică, ci și dintr-o multitudine de alte motive, cum ar fi apropierea consilierului de comunitate și responsabilizarea acestuia). Astfel, în cazul părăsirii, de către un consilier local sau județean, a partidului pe lista căruia a fost ales, ar exista posibilitatea ca 25% dintre alegătorii din circumscripția electorală (uninominală) în care respectivul a fost ales să poată iniția referendum, la nivelul circumscripției respective, pentru demiterea consilierului (avantajul față de prima variantă ar fi acela că referendumul nu ar fi organizat la nivelul întregii localități sau al întregului județ, ci doar la nivelul circumscripției uninominale în care a fost ales consilierul).

Numai în acest mod s-ar respecta cu adevărat principiul – invocat tot în expunerea de motive, conform căruia „...*votul exprimat liber de către alegători trebuie să fie principalul criteriu care să-i oblige pe beneficiarii votului să-și păstreze convingerile până la expirarea duratei normale a mandatului*”, ținând cont de faptul că, în marea majoritate a cazurilor, primarii care și-au schimbat apartenența politică în timpul mandatului au fost susținuți în continuare de membrii comunității, obținând un nou mandat la alegerile care au urmat.

Nu în ultimul rând, considerăm că, în afara soluțiilor bazate pe reglementări legislative, liderii politici care doresc să contribuie la combaterea fenomenului migrației politice au la îndemână și alte instrumente. Spre exemplu, ar putea începe prin promovarea, în cadrul propriilor partide, o unei reguli în baza căreia să nu accepte ca membri persoane care vin din alte partide, înainte ca persoanele respective să renunțe la funcțiile publice pe care le dețin.

Având în vedere aceste aspecte, vă solicităm, doamnă / domnule senator să nu votați proiectul de lege privind combaterea migrației politice.

Totodată, solicităm senatorilor și deputaților, precum și liderilor politici preocupați de găsirea unor soluții pentru combaterea fenomenului migrației politice, să inițieze consultări cu reprezentanți ai societății civile, experți în drept constituționali, politologi etc, astfel încât soluțiile identificate să fie în concordanță cu prevederile Constituției României și să contribuie la consolidarea democrației românești.

Cu stimă,

În numele

Academiei de Advocacy	– Radu Nicosevici, Președinte
Asociației Pentru Apărarea Drepturilor Omului – Comitetul Helsinki	– Diana Călinescu, Director Executiv interimar
Asociației Pro Democrația	– Cristian Pîrvulescu, Președinte
Centrului de Resurse Juridice	– Georgiana Iorgulescu, Director Executiv
Fundației pentru o Societate Deschisă	– Gabriel Petrescu, Director Executiv
Ligii Pro Europa	– Smaranda Enache, Co-președinte
Transparency International – Romania	– Victor Alistar, Director Executiv